

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

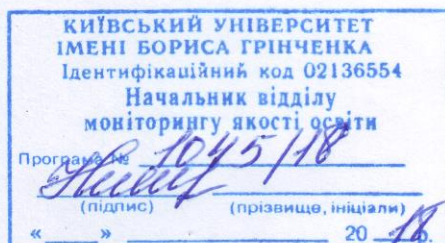
«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи

О.Б. Жильцов
« 15 » « 10 » 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ
ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН

для студентів

спеціальності	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
освітнього рівня	другого (магістерського)
освітньої програми	023.00.01 Образотворче мистецтво
спеціалізації	Педагогіка вищої школи

Київ – 2018

Розробник: Кузьменко Галина Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач: Кузьменко Галина Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 8 від «30» серпня 2018 р.

Завідувач кафедри
образотворчого мистецтва О.В.Школьна

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

«___» _____ 2018 р.

Гарант освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво» О.В.Школьна

Робочу програму перевірено
«___» _____ 2018 р.

Заступник директора
з науково-методичної та навчальної роботи А. О. Таранник

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	Денна	Заочна
Вид дисципліни	Вибіркова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	Українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4 / 120	
Курс	6	6
Семестр	11	11
Кількість змістових модулів з розподілом:	3	3
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, в тому числі:	120	120
Аудиторні	32	16
Модульний контроль	6	0
Семестровий контроль	30	30
Самостійна робота	52	74
Форма семестрового контролю	іспит	іспит

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу формування готовності магістрантів до викладацької та науково-педагогічної професійної діяльності в галузі образотворчого мистецтва у закладах вищої освіти.

Завдання курсу полягають:

- в опануванні систематизованих знань про загальні основи та процес становлення системи навчання фахових дисциплін в галузі образотворчого мистецтва в історичній ретроспективі;
- оволодінні способами організації навчальної діяльності студентів, методами і технологіями викладання фахових дисциплін у закладах вищої освіти, формуванні здатності моделювати основні види діяльності педагога;
- засвоєнні теоретичних знань з теорії та методики викладання фахових дисциплін в галузі образотворчого мистецтва у вищій школі, формуванні здатності зіставляти й застосовувати світовий художній досвід минулого у вирішенні сучасних педагогічних завдань в контексті художньої дидактики;
- формуванні умінь застосовувати набуті знання, необхідні для ефективної організації і творчого проведення занять з фахових дисциплін на практиці, проектувати й реалізовувати навчальні програми та методичні

матеріали з фахових дисциплін у процесі самостійної викладацької діяльності,

- у засвоєнні теоретичних основ академічної системи навчання рисунку, живопису, композиції, професійних вимог до діяльності викладача закладу вищої освіти; дидактичних засад організації та проведення навчальних занять у художніх майстернях; орієнтуванні у науково-методичній літературі з фаху, засвоєнні відповідної художньої термінології.
- розширенні художньо-естетичного досвіду, збагачення емоційно-почуттєвої сфери, розвиток нестереотипного мислення та художнього смаку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми спеціальності формуються загальні та фахові компетентності:

Програмні компетентності	Код	Значення компетентності
Загальні компетентності	ЗК 1	Світоглядна: здатність показати усвідомлення рівних можливостей і гендерних питань; здатність діяти з соціальною відповідальністю і громадянською свідомістю; знання і розуміння предметної області і розуміння професії; здатність до абстрактного та аналітичного мислення й генерування ідей; здатність бути критичним та самокритичним
	ЗК 2	Громадянська: здатність діяти на підставі етичних суджень; здатність працювати у команді; уміння мотивувати людей і досягати спільних цілей; здатність до конструктивної взаємодії з іншими людьми, незалежно від їх походження та особливостей культури, і поваги до різноманітності; здатність взаємодіяти з іншими людьми у конструктивному ключі, навіть при вирішенні складних питань; відповідально ставитися до завдань і обов'язків
	ЗК 3	Комунікативна: здатність до усного та письмового спілкування рідною мовою; здатність спілкуватися другою (іноземною) мовою; здатність до фахового спілкування з непрофесіоналами в галузі
	ЗК 4	Інформаційна: здатність знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел; здатність до розроблення і управління проектами; здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології
	ЗК 5	Науково-дослідницька: здатність проведення досліджень на відповідному рівні; здатність генерувати нові ідеї (креативність)
	ЗК 6	Самоосвітня: Здатність навчатися та самонавчатися; здатність працювати автономно
	ЗК 7	Універсальна: здатність до планування та розподілу часу;

		здатність виявляти, ставити і вирішувати проблеми; здатність застосовувати знання на практиці; здатність приймати обґрунтовані рішення; можливість взяти на себе ініціативу та змінювати дух підприємництва й допитливості; здатність оцінювати і підтримувати якість роботи; здатність адаптуватися та діяти в нових ситуаціях і впоратися з тиском
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК 2	Естетико-культурологічна: здатність до естетизації середовища та активної участі у соціокультурному житті; здатність виявляти художні знання, які відображають видову специфіку та взаємодію візуальних мистецтв; здатність до формування сучасного художньо-творчого мислення, застосування набутих знань на практиці.
	ФК 3	Особистісно-креативна: здатність до самостійного прийняття сміливих рішень, генерування нових оригінальних ідей для досягнення творчих цілей; здатність до самокритики задля бажання досягти успіху.
	ФК 4	Художньо-творча: здатність до самостійної науково-дослідницької, організаційної діяльності у галузі: станкового живопису, вільної та друкованої графіки, рекламного та виставкового дизайну, художньої кераміки та скла.
	ФК 6	Управлінська: здатність застосовувати комплекс методів і форм управління закладом культури, володіння високою методологічною культурою
	ФК 7	Практична: здатність застосовувати здобуті знання на практиці, розв'язувати складні задачі в галузі виставкової, галерейної, мистецької, викладацької діяльності

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти мають знати:

- принципи організації навчання образотворчому мистецтву у вищій школі за модульно-рейтинговою системою;
- специфіку фахової підготовки майбутнього художника-виконавця, форми організації, загальні та спеціальні методи викладання образотворчих дисциплін з урахуванням історичного досвіду та сучасних тенденцій розвитку мистецької педагогіки;
- загально-педагогічні принципи розробки структури та змісту навчальних програм фахових дисциплін в галузі образотворчого мистецтва у ЗВО;
- основні етапи становлення академічної системи навчання рисунку, живопису, композиції в історичній ретроспективі;

- теоретичні основи фахових дисциплін, основні педагогічні та мистецтвознавчі поняття, відповідну художню термінологію;
- інноваційні технології, теоретичні положення методики викладання фахових дисциплін у ЗВО в контексті художньої дидактики;
- форми організації навчальної діяльності, методи й засоби навчання та художньо-творчого розвитку майбутніх фахівців у галузі образотворчого мистецтва; форми контролю і оцінювання рівня успішності студентів.

Повинні вміти:

- порівнювати різні системи навчання рисунку, живопису, композиції в історичній ретроспективі, визначати зміст та методику навчання фаховим дисциплінам на основі компаративного зіставлення з минулим світовим досвідом;
- застосовувати на практиці теоретичні знання та дидактичні положення методики викладання образотворчих дисциплін у ЗВО;
- мотивовано організовувати навчально-пізнавальну діяльність, самостійно визначати цілі, форми й методи, зміст навчальних завдань, критерії оцінювання навчальних досягнень, а також здійснювати художньо-творчий розвиток майбутніх фахівців у галузі образотворчого мистецтва;
- одержувати необхідну інформацію з різноманітних джерел, використовувати мультимедійні ресурси та комп'ютерні технології; самостійно опрацьовувати науково-методичну літературу, моделювати та проводити заняття з фаху, використовуючи систему міжпредметних зв'язків, різноманітні форми організації навчального процесу та методи навчання;
- складати плани-конспекти лекційних, семінарських та практичних занять з фахових дисциплін, визначати їх мету та завдання, методичне забезпечення, розробляти відеоряд (PowerPoint), навчально-методичні карти роботи студентів, здійснювати контроль та оцінювання їхніх навчальних досягнень.

Програмні результати навчання:

Код	Значення програмного результату
ПРН 1	Здатність діяти в соціумі з урахуванням світоглядних орієнтирів інших членів суспільства, навчатися й працювати
ПРН 2	Здатність усвідомлювати власну причетність до традицій і цінностей національної культури, спрямовувати власну творчість на соціальні проблеми, дотримуватися етичних принципів у професійній діяльності.
ПРН 3	Володіння методами міжособистісних комунікацій, дотримуючись норм толерантності. Здатність до творчого та професійно-ділового спілкування із застосуванням фахової термінології.
ПРН 4	Володіння знаннями в галузі сучасних інформаційних технологій, здатність застосовувати їх у професійній діяльності.
ПРН 6	Здатність до навчання й самостійної науково-дослідної діяльності
ПРН 7	Знання сучасних наукових досягнень, у тому числі міждисциплінарній галузі, здатність вести самостійну дослідницьку діяльність у галузі мистецтва на базі отриманих знань з фахових дисциплін
ПРН 8	Уміння брати на себе функції лідера у колективі, організовувати роботу художніх колективів, виконувати оригінальні творчі проекти, проводити майстер-класи, дискусії на мистецьку тематику.
ПРН 9	Уміння використовувати характерні особливості художньо-образної мови різних видів та жанрів мистецтва, розуміння зв'язків образотворчого мистецтва з іншими видами мистецтва, природним і культурним середовищем життєдіяльності людини.
ПРН 10	Уміння генерувати та втілювати нові оригінальні ідеї для досягнення творчих цілей. Готовність підвищити рівень власних професійних компетентностей, вивчати досвід роботи провідних зарубіжних та українських митців.
ПРН 12	Уміння працювати з об'ємною, правдоподібною та суперечливою інформацією, критично оцінювати інформацію, використовувати власний досвід, відомості з суміжних галузей
ПРН 13	Уміння здійснювати управління іншими членами колективу, досягати поставленої робочої мети, спрямовувати діяльність людей на поставлене завдання
ПРН 14	Уміння реалізовувати на практиці власну концепцію творчого проекту, користуючись передовим досвідом зарубіжних і вітчизняних колег, застосовувати на практиці теоретичні знання, отримані під час навчання, а також власний досвід
ПРН 15	Володіння навичками вести професійну діяльність, прийомами професійного спілкування, нести соціальну відповідальність за результати своєї професійної праці
ПРН 16	Уміння рахуватися з соціальними нормами та правами інших людей, прагнути до повсякчасного та максимального розгортання життєвого потенціалу власної особистості
ПРН 17	Уміння особистості взаємодіяти з оточуючим соціальним середовищем, будувати партнерські стосунки, здатність до кооперації, достатній рівень комфортності для того, щоб не йти врозріз з вимогами суспільства

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I. Методологія і практика викладання рисунку у закладах вищої освіти							
Тема 1. Рисунок, перспективне малювання: теоретико-методичні положення, практика навчання	10	2		2			6
Тема 2. Рисунок натюрморту, інтер'єру, пейзажу. Анімалістичний рисунок	10	2		2			6
Тема 3. Методи і прийоми побудови зображення гіпсових моделей і живої натури (голова і фігура людини)	10	2		2			6
<i>Модульний контроль</i>	2						
Разом	32	6		6			18
Змістовий модуль II. Методологія і практика викладання живопису у закладах вищої освіти							
Тема 4. Живопис: теоретико-методичні положення, практика навчання	10	2		2			6
Тема 5. Методи і прийоми зображення об'єктів натури в живопису: натюрморт, інтер'єр, пейзаж	10	2		2			6
Тема 6. Методи і прийоми зображення об'єктів натури в живопису: голова і фігура людини	10	2		2			6
<i>Модульний контроль</i>	2						
Разом	32	6		6			18
Змістовий модуль III. Методика навчання композиції у закладах вищої освіти							
Тема 7. Композиція: теоретико-методичні положення, практика навчання. Формальна композиція	12	2		2			8
Тема 8. Об'ємна і об'ємно-просторова, предметна композиція	12	2		2			8
<i>Модульний контроль</i>	2						
Разом	26	4		4			16
<i>Підготовка та проходження контрольних заходів</i>	30						
<i>Усього</i>	120	16		16			52

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I. Методологія і практика викладання рисунку у закладах вищої освіти							
Тема 1. Рисунок, перспективне малювання: теоретико-методичні положення, практика навчання	12	1		1			10
Тема 2. Рисунок натюрморту, інтер'єру, пейзажу. Анімалістичний рисунок	10	1		1			8
Тема 3. Методи і прийоми побудови зображення гіпсових моделей і живої натури (голова і фігура людини)	14	2		2			10
<i>Модульний контроль</i>							
Разом	36	4		4			28
Змістовий модуль II. Методологія і практика викладання живопису у закладах вищої освіти							
Тема 4. Живопис: теоретико-методичні положення, практика навчання	11	1					10
Тема 5. Методи і прийоми зображення об'єктів натури в живопису: натюрморт, інтер'єр, пейзаж	9	1					8
Тема 6. Методи і прийоми зображення об'єктів натури в живопису: голова і фігура людини	12			2			10
<i>Модульний контроль</i>							
Разом	32	2		2			28
Змістовий модуль III. Методика навчання композиції у закладах вищої освіти							
Тема 7. Композиція: теоретико-методичні положення, практика навчання. Формальна композиція	12	1		1			10
Тема 8. Об'ємна і об'ємно-просторова, предметна композиція	10	1		1			8
<i>Модульний контроль</i>							
Разом	22	2		2			18
<i>Підготовка та проходження контрольних заходів</i>	30						
<i>Усього</i>	120	8		8			74

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль № 1. Методологія і практика викладання рисунку у закладах вищої освіти

Тема №1. Рисунок, перспективне малювання: теоретико-методичні положення, практика навчання (2 год.)

Предмет дисципліни «Рисунок». Основні компетентності у процесі вивчення навчальної дисципліни «Рисунок» у ЗВО. Провідні методи навчання, послідовність, стадії виконання академічного рисунку.

Методичні підходи і види навчального рисунку. Методи і прийоми побудови зображення гіпсових форм.

Практичне заняття (2 год.)

1. Опрацювання методики розроблення системи навчальних завдань та низки навчальних слайдів з оволодіння методами зображення гіпсових форм.
2. Опрацювання методики розроблення ПЗ з низкою навчальних слайдів на тему «Рисунок натюрморту (3–4 предмета) з гіпсовою вазою». Обґрунтування змісту завдань, послідовності виконання, формулювання критеріїв оцінювання роботи.
3. Обговорення виконаних завдань, визначення позитивних рис та недоліків, шляхів їх виправлення.

Література основна: 1, 2, 3

Література додаткова: 5, 6, 10, 11, 17, 18, 20, 22, 23, 26

Тема №2. Рисунок натюрморту, інтер'єру, пейзажу. Анімалістичний рисунок (2 год.)

Рисунок комбінованих форм предметів. Орієнтовна послідовність завдань. Навчальні завдання й методична послідовність виконання рисунка натюрморту.

Мета, навчальні завдання, послідовність виконання анімалістичного рисунку, рисунку інтер'єру та пейзажу.

Практичне заняття (2 год.)

1. Опрацювання методики розроблення фрагменту ПЗ та низки навчальних слайдів на тему «Рисунок інтер'єру». Обґрунтування змісту завдань, послідовності виконання, формулювання критеріїв оцінювання.
2. Опрацювання методики розроблення системи навчальних завдань та низки навчальних слайдів з оволодіння: а) рисунком пейзажу; б) анімалістичним рисунком. Обґрунтування змісту завдань, стадій виконання.
3. Обговорення виконаних завдань, визначення позитивних рис та недоліків, шляхів їх виправлення.

Література основна: 1, 2, 3

Література додаткова: 5, 6, 10, 11, 17, 18, 20, 22, 23, 26

Тема №3. Методи і прийоми побудови зображення гіпсових моделей і живої натури (голова і фігура людини) (2 год.)

Підготовчі етапи до навчання рисунку голови людини, робота з гіпсовими моделями. Класичні пропорції голови людини. Особливості побудови голови

людини в різних ракурсах. Навчальні завдання з рисунку голови людини.

Підготовчі завдання з навчання студентів рисунку фігури людини. Класичні пропорції фігури людини.

Практичне заняття (2 год.)

1. Опрацювання методики розроблення системи вправ та низки навчальних слайдів (Microsoft power point) із зображення рисунку а). голови людини; б). фігури людини. Обґрунтування мети, змісту завдань, стадій виконання.
2. Обговорення виконаних завдань, визначення позитивних рис та недоліків, шляхів їх виправлення.

Література основна: 1, 2, 3

Література додаткова: 4, 5, 6, 10, 11, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 26

МКР №1 з тем змістового модуля №1.

Змістовий модуль №2. Методологія і практика викладання живопису у закладах вищої освіти

Тема №4. Живопис: теоретико-методичні положення, практика навчання (2 год.)

Навчальна дисципліна «Живопис» у змісті професійної художньої освіти: предмет, мета, методика навчання, послідовність і стадії виконання живопису. Види навчального живопису. Метод а la prima. Багатошаровий метод. Короткий живописний етюд.

Ефективні прийоми різних технік живопису. Навчальні завдання й послідовність процесу копіювання живописних творів відомих майстрів.

Практичне заняття (2 год.)

1. Опрацювання методики розроблення системи вправ та низки навчальних слайдів (Microsoft power point) з опанування теми «Контраст кольору та тону, нюанс, акцент». Обґрунтування змісту, послідовності виконання завдань.
2. Опрацювання методики розроблення системи підготовчих завдань та низки навчальних слайдів (Microsoft power point) з навчання академічного живопису. Обґрунтування особливостей виконання живопису за методом а la prima, послідовності й технологічних стадій багатошарового методу.
3. Обговорення виконаних завдань, визначення позитивних рис та недоліків, шляхів їх виправлення.

Література основна: 1, 2, 3

Література додаткова: 5, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 15, 20, 21, 24

Тема №5. Методи і прийоми зображення об'єктів природи в живопису: натюрморт, інтер'єр, пейзаж (2 год.)

Живопис натюрморту: види, навчальні завдання, послідовність виконання. Орієнтовний перелік завдань з живопису простого та багатопредметного натюрморту (відображення просторовості). Натюрморти: з квітами (відображення складних колірних гармоній); з гіпсовою головою (відображення колірної взаємодії форми голови людини та світлоповітряного середовища); з пам'яті, за уявленням та уявою, стилізація натюрморту.

Послідовність зображення інтер'єру. Навчальні і творчі завдання з оволодіння живописом пейзажу, пейзажного етюдів. Методика виконання, орієнтовна послідовність навчальних завдань.

Практичне заняття (2 год.)

1. Опрацювання методики розроблення методичної послідовності навчальних завдань та низки навчальних слайдів (Microsoft power point) з тем: «Живопис натюрморту», «Живопис пейзажу» (техніка акварельного живопису). Розкриття методики виконання пейзажного етюдів. Обґрунтування мети, змісту завдань, стадій виконання, критеріїв оцінювання.
2. Обговорення виконаних завдань, визначення позитивних рис та недоліків, шляхів їх виправлення.

Література основна: 1, 2, 3

Література додаткова: 5, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 15, 20, 21, 24

Тема №6. Методи і прийоми зображення об'єктів природи в живопису: голова і фігура людини (2 год.)

Живопис голови людини: мета, послідовність навчальних завдань. Методика виконання етюдів голови натурника: підготовчий рисунок, опорні точки та лінії. Вирішення об'єму голови людини у живопису.

Живопис одягненої та оголеної фігури людини: стадії виконання, орієнтовна послідовність навчальних завдань, методика виконання живопису одягненої фігури людини.

Практичне заняття (2 год.)

1. Опрацювання методики розроблення плану самостійної роботи студента, орієнтовної послідовності навчальних завдань та низки навчальних слайдів (Microsoft power point) з проробки а). частин тіла людини; б). голови людини; в). фігури людини. у живопису. Обґрунтування змісту завдань, стадій виконання, критеріїв оцінювання роботи.
2. Обговорення виконаних завдань, визначення позитивних рис та недоліків, шляхів їх виправлення.

Література основна: 1, 2, 3

Література додаткова: 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 15, 20, 21, 24

МКР №2 з тем змістового модуля №2.

Змістовий модуль №3. Методика навчання композиції у ЗВО

Тема №7. Композиція: теоретико-методичні положення, практика навчання. Формальна композиція (2 год.)

Мета та предмет курсу, основні компетентності, яких набуває студенту процесі вивчення навчальної дисципліни «Композиція» у ЗВО. Методична послідовність роботи та стадії виконання композиційного ескізу.

Зміст теоретичного навчання композиції: закони та прийоми композиції, засоби й елементи формальної організації твору. Основні види практичної навчальної роботи з композиції. Завдання формальної композиції, стадії роботи над вирішенням навчальної композиційної проблеми.

Практичне заняття (2 год.)

1. Опрацювання методики розроблення комплексу навчальних завдань та низки навчальних слайдів (Microsoft power point) з оволодіння: а). засобами композиції; б). законами композиції. Обґрунтування мети, змісту завдань, методики навчання.

2. Обговорення виконаних завдань, визначення позитивних рис та недоліків, шляхів їх виправлення.

Література основна: 1, 2, 3

Література додаткова: 5, 6, 14, 20, 25

Тема №8. Об'ємна і об'ємно-просторова, предметна композиція (2 год.)

Об'ємна і об'ємно-просторова композиція. Методика виконання вправ з об'ємної трансформації площини, створення комбінаторно-модульного рельєфу, композиції замкненого об'єму зі складною поверхнею.

Предметна композиція. Методика виконання вправ зі створення композиції: натюрморту, інтер'єру, пейзажу.

Навчання однофігурної композиції та композиції портрету: низка та методика виконання вправ. Багатофігурна композиція: вправи з передачі руху, відображення пластичного мотиву, ритму.

Практичне заняття (2 год.)

1. Опрацювання методики розроблення низки навчальних завдань та навчальних слайдів (Microsoft power point) для самостійної роботи студентів з тем: а). «Стилізація в натюрморті»; б). з оволодіння прийомами побудови багатофігурної композиції. Обґрунтування мети та змісту завдань.

2. Обговорення виконаних завдань, визначення позитивних рис та недоліків, шляхів їх виправлення.

Література основна: 1, 2, 3

Література додаткова: 5, 6, 14, 20, 25

МКР №3 з тем змістового модуля №3.

6. Контроль навчальних досягнень

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Теорія та методика викладання фахових дисциплін» здійснюється за уніфікованою системою оцінювання, в основі якої покладено принцип пооперативної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання знань, умінь та навичок. Контроль успішності студентів здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, у якій визначено усі види роботи студентів.

Форми проведення контролю навчальних досягнень студентів:

1. збірка контрольних завдань для оцінювання роботи студентів за змістом кожного змістового модуля;
2. завдання для самостійної роботи студентів та перевірка їх виконання;
3. проведення практичних занять, обговорення їх результатів, визначення шляхів саморозвитку студентів у процесі опанування курсу «Теорія та методика викладання фахових дисциплін».

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Таблиця для розрахунку максимальної кількості рейтингових балів
за видами поточного (модульного) контролю

№	Вид діяльності студентів	Максим-на кіл- ть балів за одиницю	Модуль 2					
			ЗМ №1		ЗМ №2		ЗМ №3	
			Кількість одиниць	Макс. кіл- сть балів	Кількість одиниць	Макс. кіл- сть балів	Кількість одиниць	Макс. кіл- сть балів
1	Відвідування лекцій	1	3	3	3	3	2	2
2	Відвідування семінарських занять	1	Не передбачено навчальним планом					
4	Відвідування практичних занять	1	3	3	3	3	2	2
3	Робота на семінарському занятті	10	Не передбачено навчальним планом					
5	Робота на практичному занятті	10	3	30	3	30	2	20
6	Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	Не передбачено навчальним планом					
7	Виконання завдань для самостійної роботи	5	6	30	6	30	4	20
8	Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Максимальна кількість балів за зміст. модуль				91		91		69
Максимальна кількість балів за модуль			251					
Коефіцієнт визначення успішності			251 б. + 128 б. (бали за Модуль 1 (10 семестр)) = 379 : 60 = 6,32					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

**Змістовий модуль №1. Методологія і практика викладання рисунку у
закладах вищої освіти**

**Тема №1. Рисунок, перспективне малювання: теоретико-методичні
положення, практика навчання (6 год.)**

- ✓ Розроблення системи навчальних завдань (6–8 позицій) та низки навчальних слайдів (Microsoft power point) з оволодіння методами і прийомами зображення гіпсових форм. Обґрунтування мети, визначення послідовності виконання, місця у процесі оволодіння основами академічного рисунку.
- ✓ Розроблення фрагменту практичного заняття з низкою навчальних слайдів на тему «Рисунок натюрморту (3 предмета) з гіпсовою вазою». Обґрунтування змісту завдання, послідовності виконання, формулювання критеріїв оцінювання.

**Тема №2. Рисунок натюрморту, інтер'єру, пейзажу. Анімалістичний рисунок
(6 год.)**

Підготовка матеріалів (на вибір) за двома з визначених тем:

- ✓ Розроблення фрагменту практичного заняття та низки навчальних слайдів на

тему «Рисунок інтер'єру». Обґрунтування змісту завдання, обраних методів навчання, послідовності виконання роботи.

✓ Розроблення системи навчальних завдань (6–8 позицій) та низки навчальних слайдів (Microsoft power point) з оволодіння рисунком пейзажу. Обґрунтування мети, змісту завдань, стадій виконання.

✓ Розроблення системи навчальних завдань (6–8 позицій) та низки навчальних слайдів (Microsoft power point) на тему «Анімалістичний рисунок». Обґрунтування мети, змісту завдань, стадій виконання.

Тема №3. Методи і прийоми побудови зображення гіпсових моделей і живої натури (голова і фігура людини) (6 год.)

✓ Розроблення системи вправ та низки навчальних слайдів (Microsoft power point) із зображення голови людини (6–8 позицій). Обґрунтування мети, змісту завдань, стадій виконання.

✓ Розроблення системи вправ та низки навчальних слайдів (Microsoft power point) з навчання студентів рисунку фігури людини (6–8 позицій). Обґрунтування мети, змісту, послідовності виконання завдань.

Змістовий модуль №2. Методологія і практика викладання живопису у ЗВО

Тема №4. Живопис: теоретико-методичні положення, практика навчання (6 год.)

✓ Розроблення системи вправ (6–8 позицій) та низки навчальних слайдів (Microsoft power point), спрямованих на опанування теми «Контраст кольору та тону, нюанс, акцент». Обґрунтування мети, змісту, послідовності виконання завдань.

✓ Розроблення системи підготовчих завдань та низки навчальних слайдів (Microsoft power point) з навчання студентів академічного живопису. Обґрунтування особливостей виконання живопису за методом а la prima, послідовності й технологічних стадій багатошарового методу.

Тема №5. Методи і прийоми зображення об'єктів натури в живопису: натюрморт, інтер'єр, пейзаж (6 год.)

✓ Розроблення методичної послідовності навчальних завдань (6–8 позицій) та низки навчальних слайдів (Microsoft power point) з теми «Живопис натюрморту» (техніка акварельного живопису). Обґрунтування мети, змісту завдань, стадій виконання, критеріїв оцінювання.

✓ Розроблення системи навчальних завдань з оволодіння живописом пейзажу. Розкриття методики виконання пейзажного етюду. Обґрунтування змісту завдань, послідовності виконання роботи.

Тема №6. Методи і прийоми зображення об'єктів натури в живопису: голова і фігура людини (6 год.)

Підготовка матеріалів за двома з визначених тем:

✓ Розроблення плану самостійної роботи для студента з проробки частин тіла людини та низки навчальних слайдів (Microsoft power point) у техніках живопису.

Обґрунтування мети, змісту завдань, стадій виконання.

✓ Розроблення орієнтовної послідовності навч. завдань та низки навчальних слайдів (Microsoft power point) з живопису голови людини (6–8 позицій). Обґрунтування мети, змісту завдань, стадій виконання, критеріїв оцінювання.

✓ Розроблення орієнтовної послідовності навчальних завдань та низки навчальних слайдів (Microsoft power point) з живопису фігури людини. Обґрунтування мети, змісту завдань, стадій виконання, критеріїв оцінювання.

Змістовий модуль №3. Методика навчання композиції у закладах вищої освіти

Тема №7. Композиція: теоретико-методичні положення, практика навчання. Формальна композиція (8 год.)

✓ Розроблення комплексу навчальних завдань (6–8 позицій) та низки навчальних слайдів (Microsoft power point) з оволодіння такими засобами композиції, як масштаб, пропорція, ритм, метр. Обґрунтування мети, змісту завдань, методики навчання.

✓ Розроблення комплексу навчальних завдань (6–8 позицій) та низки навчальних слайдів (Microsoft power point) з оволодіння такими законами композиції як цілісності, рівноваги, домінанти, типізації, контрастів. Обґрунтування мети, змісту завдань, методики навчання.

Тема №8. Об'ємна і об'ємно-просторова, предметна композиція (8 год.)

✓ Розроблення низки навчальних завдань (6–8 позицій) та навчальних слайдів (Microsoft power point) для самостійної роботи з теми «Стилізація в натюрморті». Обґрунтування мети та змісту завдань.

✓ Розроблення комплексу навчальних завдань (6–8 позицій) та низки навчальних слайдів (Microsoft power point) з оволодіння прийомами побудови багатофігурної композиції. Обґрунтування мети та змісту завдань.

Критерії оцінювання рівня виконання завдань самостійної роботи:

1. своєчасність та охайність виконання;
2. повнота обсягу, якість та самостійність виконання;
3. відповідність розроблених методичних матеріалів педагогічним принципам наступності й послідовності у навчанні;
4. виявлення ініціативності;
5. оригінальність та виявлення творчого підходу.

Перевірка якості виконання завдань самостійної роботи студентів здійснюється шляхом академічного контролю на підставі наведеної таблиці:

Теми курсу, кількість годин, відведених на виконання завдань самостійної роботи	Академічний контроль	Макс. к-ть балів
ЗМ №1. Методологія і практика викладання рисунку у закладах вищої освіти		
Тема 1. Рисунок, перспективне малювання: теоретико-методичні положення, практика навчання (6 год.)	практична робота, модульний контроль	10

Тема 2. Рисунок натюрморту, інтер'єру, пейзажу. Анімалістичний рисунок (6 год.)	практична робота, модульний контроль	10
Тема 3. Методи і прийоми побудови зображення гіпсових моделей і живої натури (голова і фігура людини) (6 год.)	практична робота, модульний контроль	10
ЗМ №2. Методологія і практика викладання живопису у закладах вищої освіти		
Тема 4. Живопис: теоретико-методичні положення, практика навчання (6 год.)	практична робота, модульний контроль	10
Тема 5. Методи і прийоми зображення об'єктів натури в живопису: натюрморт, інтер'єр, пейзаж (6 год.)	практична робота, модульний контроль	10
Тема 6. Методи і прийоми зображення об'єктів натури в живопису: голова і фігура людини (6 год.)	практична робота, модульний контроль	10
ЗМ №3. Методика навчання композиції у закладах вищої освіти		
Тема 7. Композиція: теоретико-методичні положення, практика навчання. Формальна композиція (8 год.)	практична робота, модульний контроль	10
Тема 8. Об'ємна і об'ємно-просторова, предметна композиція (8 год.)	практична робота, модульний контроль	10
Разом: 52 год.	Усього: 80 балів	

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії її оцінювання

Модульний контроль здійснюється після завершення кожного змістового модуля у формі модульної контрольної роботи з урахуванням уніфікованої системи оцінювання навчальних досягнень студентів та критеріїв оцінювання, що представлені у таблиці.

Критерії оцінювання	К-ть балів
- володіє теоретичними знаннями та практичними вміннями на високому рівні, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; - продемонстрував здатність робити висновки й обґрунтовувати свою позицію на основі проведених спостережень.	21 – 25
- володіє теоретичними знаннями та практичними вміннями на достатньо високому рівні, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; - продемонстрував здатність робити висновки на основі проведених спостережень.	17 – 20
- володіє теоретичними знаннями та практичними вміннями на достатньому рівні, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи, з допущенням певних помилок; - продемонстрував недостатні уміння обґрунтовано і самостійно робити висновки на основі проведених спостережень.	13 – 16
- студент в цілому виявив посередній рівень знань, умінь, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; - продемонстрував посередні уміння обґрунтовано і самостійно робити висновки на основі проведених спостережень.	9 – 12

• студент виявив лише мінімально можливий допустимий рівень знань, умінь, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; • продемонстрував неготовність грамотно і самостійно робити висновки на основі проведених спостережень	5 – 8
• студент виявив незадовільний рівень знань, умінь, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; • продемонстрував невміння послідовно, грамотно і самостійно висновки на основі проведених спостережень	1 – 4

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль (іспит) проводиться у вигляді письмової роботи, що містить відповіді на два питання екзаменаційного білету.

Критерії оцінювання семестрового контролю:

Кількість балів	Критерії оцінювання
36-40	– студент аргументовано, змістовно й безпомилково відповідає на всі запитання; має глибокі системні теоретичні і практичні знання з методики викладання фахових дисциплін в галузі образотворчого мистецтва у вищій школі; свідомо користується науковою термінологією; знає основну навчально-методичну літературу з питань фаху; в повному обсязі використовує знання при вирішенні практичних завдань.
31-35	– студент змістовно, але з незначними огріхами відповідає на запитання; володіє системними теоретичними і практичними знаннями з методики викладання фахових дисциплін в галузі образотворчого мистецтва у вищій школі; його методичні знання та вміння добре розвинені, відповідь відзначається логічністю, застосуванням наукової термінології; знає навчально-методичну літературу з питань фаху; здатний використовувати знання при вирішенні практичних завдань, але з незначними огріхами.
26-30	– студент з деякими помилками відповідає на запитання; демонструє належне володіння системними теоретичними і практичними знаннями та вміннями з методики викладання фахових дисциплін в галузі образотворчого мистецтва у вищій школі; знає деякі джерела навчально-методичної літератури з фаху, основні їх положення, користується науковою термінологією; в недостатньому обсязі може використовувати знання при вирішенні практичних завдань.
21-25	– студент зі значною кількістю помилок дає відповіді, у письмовому викладенні матеріалу йому бракує точності та логічності; виявляє посередні знання теоретичного і практичного матеріалу, допускає суттєві помилки, які свідчать про недостатньо глибоке засвоєння знань; не знає основної наукової термінології; поверхово знає навчально-методичну літературу з фаху; фрагментарно може використовувати знання при вирішенні практичних завдань.

16-20	– студент з великою кількістю помилок дає відповіді; має слабкі, фрагментарні знання з методики викладання фахових дисциплін в галузі образотворчого мистецтва у вищій школі; виявляє поверхове розуміння процесів організації та методики навчання фаховим дисциплінам у вищій школі; допускає значні помилки у знаннях наукової термінології з фаху; частково може використовувати знання при вирішенні практичних завдань.
1-15	– студент має розрізнені, безсистемні знання з теорії та методики викладання фахових дисциплін в галузі образотворчого мистецтва у вищій школі; допускає багато помилок у знаннях наукової термінології з фаху; не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Розкрийте методичну послідовність навчання зображенню натюрморту з геометричних тіл. Обґрунтуйте мету й послідовність виконання навчального завдання, визначте його місце у процесі оволодіння основами академічного рисунку.
2. Розкрийте методику навчання зображенню натюрморту (3-4 предмета побуту) з драперіями та гіпсовим рельєфом. Обґрунтуйте послідовність виконання завдання, сформулюйте критерії оцінювання (дисципліна «Рисунок»).
3. Представте перелік завдань для самостійної роботи з теми «Рисунок натюрморту» (6–8 позицій), обґрунтуйте їх зв'язок із аудиторною роботою.
4. Представте послідовність тематичної структури пленерної практики. Визначте мету, обґрунтуйте зміст завдань, зв'язок із аудиторною роботою.
5. Запропонуйте систему навчальних завдань (6–8 позицій) з оволодіння рисунком пейзажу. Обґрунтуйте їх мету і зміст.
6. Представте перелік завдань для самостійної роботи з теми «Рисунок натюрморту» (6–8 позицій), обґрунтуйте їх зв'язок із аудиторною роботою.
7. Обґрунтуйте зміст і послідовність виконання низки практичних завдань з навчання анімалістичного рисунку, сформулюйте критерії оцінювання.
8. Представте перелік завдань для самостійної роботи з теми «анімалістичний рисунок» (6–8 позицій), обґрунтуйте їх зв'язок із аудиторною роботою.
9. Розкрийте методику навчання виконанню рисунку гіпсових частин обличчя. Обґрунтуйте мету завдань, критерії оцінювання.
10. Розкрийте методичну послідовність навчання зображенню голови людини (навчальна дисципліна «Рисунок»). Обґрунтуйте обрані методи навчання, послідовність виконання завдання, сформулюйте критерії оцінювання.
11. Запропонуйте систему вправ для самостійної роботи із зображення рисунку голови людини (6–8 позицій), обґрунтуйте їх мету та зв'язок із аудиторною роботою.

12. Розкрийте методичну послідовність навчання зображенню гіпсового торса (навчальна дисципліна «Рисунок»). Обґрунтуйте послідовність виконання завдання, сформулюйте критерії оцінювання.
13. Представте перелік завдань для самостійної роботи з теми «Рисунок гіпсового торса» (4–5 позицій), обґрунтуйте їх зв'язок із аудиторною роботою.
14. Запропонуйте систему підготовчих завдань з навчання студентів рисунку фігури людини (6–8 позицій), обґрунтуйте їх мету, методи навчання, висвітліть послідовність виконання роботи.
15. Розкрийте класичні пропорції постаті людини, обґрунтуйте методичну послідовність навчання її зображення в рисунку. Розробіть критерії оцінювання роботи.
16. Представте перелік завдань для самостійної роботи з теми «Рисунок фігури людини» (6–8 позицій), обґрунтуйте їх зв'язок із аудиторною роботою.
17. Сформулюйте 6–8 навчальних вправ, спрямованих на опанування теми «Контраст кольору та тону, нюанс, акцент». Обґрунтуйте зміст завдань, особливості виконання, визначте місце в системі практичних завдань у дисципліні «Кольорознавство».
18. Сформулюйте 6–8 навчальних вправ, спрямованих на опанування теми «Хроматичні й ахроматичні кольори». Обґрунтуйте зміст завдань, особливості виконання, місце в системі практичних завдань у дисципліні «Кольорознавство».
19. Запропонуйте систему підготовчих завдань з навчання студентів академічного живопису. Обґрунтуйте особливості виконання живопису за методом *a la prima*, послідовність і технологічні стадії багатшарового методу.
20. Представте методичну послідовність навчальних завдань (6–8 позицій) з теми «Живопис натюрморту» (техніка акварельного живопису). Обґрунтуйте мету, зміст завдань, обрані методи навчання, сформулюйте критерії оцінювання.
21. Запропонуйте систему навчальних завдань з оволодіння живописом пейзажу. Розкрийте методику виконання пейзажного етюд.
22. Представте перелік завдань для самостійної роботи з теми «Пейзаж у живопису» (7–8 позицій), обґрунтуйте їх мету, зв'язок із пленером і аудиторною роботою.
23. Запропонуйте план самостійної роботи для студента з проробки частин тіла людини. Обґрунтуйте зміст завдань, методичну послідовність виконання, визначте місце в системі аудиторної роботи дисципліни «Живопис».
24. Розкрийте методику роботи над етюдом голови натурника, послідовність побудови підготовчого рисунку, знаходження опорних точок та ліній, вирішення об'єму голови людини у живопису.
25. Розкрийте методичну послідовність стадій виконання голови людини у техніці «гризайль». Обґрунтуйте мету й місце в системі навчальних завдань з виконання портрету, розробіть критерії оцінювання. (Навчальна дисципліна

«Живопис»).

26. Запропонуйте орієнтовну послідовність навчальних завдань з живопису голови людини (6–8 позицій). Обґрунтуйте зміст завдань, специфіку комплексу обраних методів навчання, сформулюйте критерії оцінювання.

27. Представте перелік завдань для самостійної роботи з теми «Портрет» (6–8 позицій), розкрийте їх зміст, мету, обґрунтуйте зв'язок із аудиторною роботою. (Навчальна дисципліна «Живопис»).

28. Представте тематику змістовного модуля «Портрет» у техніці олійного живопису. Обґрунтуйте мету, зміст занять, кількість годин – аудиторних та для самостійної роботи. (Навчальна дисципліна «Живопис»).

29. Представте план проведення практичних занять за темою «Анатомічна та конструктивна побудова торсу людини в двох ракурсах». Обґрунтуйте зміст завдань, місце в системі навчальних завдань з виконання фігури людини, методичну послідовність виконання. (Навчальна дисципліна «Живопис»).

30. Представте тематику змістовного модуля «Постать людини». Обґрунтуйте мету, зміст занять, кількість годин – аудиторних та для самостійної роботи. (Навчальна дисципліна «Живопис»).

31. Запропонуйте орієнтовну послідовність навчальних завдань та висвітліть методику виконання живопису одягненої фігури людини. Обґрунтуйте мету, зміст завдань, специфіку комплексу обраних методів навчання, сформулюйте критерії оцінювання.

32. Запропонуйте орієнтовну послідовність навчальних завдань та методику виконання живопису оголеної фігури людини. Обґрунтуйте мету, зміст завдань, специфіку комплексу обраних методів навчання, сформулюйте критерії оцінювання.

33. Запропонуйте комплекс практичних вправ, спрямованих на засвоєння типів композиції: замкнутої, відкритої, симетричної, асиметричної, статичної, динамічної. Обґрунтуйте зміст вправ та особливості виконання. (Навчальна дисципліна «Композиція»).

34. Запропонуйте комплекс навчальних завдань (6–8 позицій) з оволодіння такими засобами композиції, як масштаб, пропорція, ритм, метр. Обґрунтуйте зміст завдань, методику навчання. (Навчальна дисципліна «Композиція»).

35. Представте тематику змістовного модуля «Стилізація» (6–8 позицій) навчальної дисципліни «Композиція», що містить лекційні та практичні заняття. Обґрунтуйте зміст занять, кількість годин (аудиторних та для самостійної роботи), методику навчання.

36. Запропонуйте комплекс навчальних завдань (6–8 позицій) з оволодіння такими законами композиції як: цілісності, рівноваги, доміанти, типізації, контрастів. Обґрунтуйте зміст завдань, методику навчання. (Навчальна дисципліна «Композиція»).

37. Розкрийте специфіку та представте низку навчальних завдань з виконання формальної композиції. Обґрунтуйте стадії роботи над вирішенням навчальної композиційної проблеми.

38. Сформулюйте 6–8 практичних завдань, спрямованих на опанування теми «Асоціативна композиція», які би передбачали застосування різноманітних засобів композиції та елементів формальної організації твору. Обґрунтуйте мету і зміст завдань.

39. Представте низку навчальних завдань для самостійної роботи з теми «Стилізація в натюрморті» (4–5 позицій), обґрунтовуючи їх мету та взаємозв'язок з тематикою аудиторної роботи. (Навчальна дисципліна «Композиція»).

40. Запропонуйте комплекс навчальних завдань (5–6 позицій) з оволодіння прийомами побудови багатофігурної композиції. Обґрунтуйте мету і зміст завдань. (Навчальна дисципліна «Композиція»).

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100 – 90
Дуже добре	82 – 89
Добре	75 – 81
Задовільно	69 – 74
Достатньо	60 – 68
Незадовільно	0 – 59

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН»

Модуль II – 11 семестр

Усього за Модулем II – 120 год., з них: лекцій – 16 год., практичних занять – 16 год., самостійна роб. – 52 год., модульний контроль – 6 год.

Форма семестрового контролю – іспит.

Назва мод.	ЗМ №3. Методологія і практика викладання рисунку у закладах вищої освіти						ЗМ №4. Методологія і практика викладання живопису у закладах вищої освіти						ЗМ №5. Методика навчання композиції у ЗВО			
Лекції	5		6		7		8		9		10		11		12	
Теми лекцій	Рисунок, персп-не мал.-ня: теоретико-методичні положення, практика навчання		Рисунок натюрморту, інтер'єру, пейзажу. Анімалістичний рисунок		Методи і пр.-ми побудови зображ. гіпс-х моделей і жив. натури (голова і фігура люд.)		Живопис: теоретико-методичні положення, практика навчання		Методи, пр.-ми зобр. об'єктів натури в живопису: натюрморт, інтер'єр, пейзаж		Методи, пр.-ми зображ. об'єктів натури в живопису: голова і фігура людини		Композиція: теоретико-мет-ні пол.-ня, практика навчання. Формальна композиція		Об'ємна і об'ємно-просторова, предметна композиція	
	1 б.		1 б		1 б		1 б.		1 б		1 б		1 б		1 б	
Теми практ-х занять	Див. стор. 9		Див. стор. 10		Див. стор. 10		Див. стор. 11		Див. стор. 12		Див. стор. 12		Див. стор. 13		Див. стор. 14	
	1 + 10 бал.		1 + 10 бал.		1 + 10 бал.		1 + 10 бал.		1 + 10 бал.		1 + 10 бал.		1 + 10 бал.		1 + 10 бал.	
Сам. роб.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.
Поточний контроль	МКР №3 – 25 бал.						МКР №4 – 25 бал.						МКР №5 – 25 бал.			
Кількість балів за ЗМ	91 бал						91 бал						69 балів			
Підсумковий рейт. бал за Модуль II	251 бал															
Усього	128 (бали за Модуль 1 (10 семестр)) + 251 = 379 балів. Розрахунок коефіцієнту визначення успішності: 379 : 60 = 6,32															
Форма контролю	Екзамен (40 балів)															

8. Рекомендовані джерела

Основні (базові):

1. Кардашов В.М. Теорія і методика викладання образотворчого мистецтва: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2007. – 296 с. (Наявний в бібліотеці Інституту мистецтв в 15 прим. та електр. репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/3620/>)
2. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти : Навч. посіб. / М. А. Кириченко, І. М. Кириченко – К. : Вища шк., 2002. – 190 с. (Наявний в бібліотеці Інституту мистецтв в кільк. 61 прим. та електр. репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/3620/>)
3. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька : Навчальний посібник. / О. П. Рудницька – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. – 360 с. [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: <https://bohdan-books.com/upload/iblock/560/560fc615be7f2c4f530c49a60f4b5fc4.pdf>

Додаткові:

4. Барчаи Е. Анатомия для художников / Е. Барчаи – М. : ЭКСМО-Пресс, 2001 – 344 с.
5. Беда Г. В. Основы изобразительной грамоты / Г В. Беда – М. : Просвещение, 1989. – 192 с. – (Б-ка учителя изобр. искусства). – [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: <https://drive.google.com/open?id=1QMxjXfcFtEFRyzfhFLSn0k1iYd7Gh03i>
6. Голубева О. Л. Основы композиции : Учеб. пособие. / О. Л. Голубева – М. : Искусство, 2004. – 120 с.
7. Гурін В. Формування української школи живопису : історичний аспект / В. Гурін, О. Храпачов // Українська академія мистецтва. – К., 2011. – Вип. 18. – С. 65–73.
8. Живопись : учебн. пособие для студ. высш. учебн. заведений / Н. П. Бесчастнов, В. Я. Кулаков, И. Н. Стор, Ю. С. Авдеев, Г. М. Гусейнов, В. Б. Дыминский, А. С. Шеболдаев – М. : ВЛАДОС, 2007. – 223 с.
9. Зайцев А. С. Наука о цвете и живописи / А. С. Зайцев – М. : Искусство, 1986. – 190 с.
10. Кирцер Ю. М. Рисунок и живопись: учеб. пособие / Ю. М. Кирцер – М. : Высш. шк., 2005. – 272 с.
11. Ли Н. Г. Основы учебного академического рисунка: учебник для студ. высш. уч. завед. / Н. Г. Ли. – М.: Эксмо, 2008. – 478 с.: ил. (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/2659/>)
12. Ломоносова М. Т. Графика и живопись. Учеб. пособие / М.Т. Ломоносова. – М.: ООО «Издательство Астрель» ООО «Издательство АСТ.» 2003. – 202, [6] с. ил. (Наявний в бібліотеці Університету в 3-х примірниках).

13. Панксенов Г.И. Живопись. Форма, цвет, изображение : учеб. пособие для студ. высш. худ. заведений / Г. И. Панксенов – М. : Издательский центр «Академия», 2008. – 144 с.
14. Паранюшкин Р. В. Композиция: теория и практика изобразительного искусства / Р. В. Паранюшкин – Ростов н/Д. : Феникс, 2005. – 79 с.
15. Прокофьев Н. И. Живопись. Техника живописи и технология живописных материалов: учеб. пособие для студ. вузов, обуч. по спец. «Изобразительное искусство» / Н. Прокофьев – М.: ВЛАДОС, 2010. – 158 с.
16. Резніченко М. І. Художня графіка. Кн. 1 / М. І. Резніченко, Я. М. Твердохлібова – Т. : Навчальна книга «Богдан», 2011. – 272 с.
17. Ростовцев Н. Н. История методов обучения рисованию: русская и советская школа рисунка / Н. Н. Ростовцев – М. : Просвещение, 1982. – 240 с.
18. Ростовцев Н. Н. История методов обучения рисованию, зарубежная школа рисунка / Н. Н. Ростовцев / Н. Н. Ростовцев – М. : Просвещение, 1981. – 240 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://hudozhnikam.ru/zarubezhnaya_shkola.html
19. Ростовцев Н. Н. Рисование головы человека. Учеб. пособие / Н. Н. Ростовцев – М. : Изобраз. искусство, 1989. – 304 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://blistar.net/images/Books/Risovanie_golovy_cheloveka.pdf
20. Рудницька О. П. Основи викладання мистецьких дисциплін : навчальний посібник / О. П. Рудницька. – К. : АПН України, 1998. – 183 с.
21. Техніка і технологія олійного живопису: навч. посібн. / уклад.: Е. В. Белкіна, О. І. Конопко. – К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. – 92 с.
22. Чиварди Д. Рисунок. Художественный образ в анатомическом рисовании / Д. Чиварди – «ЭКСМО Пресс», 2002. – 168 с.
23. Чиварди Д. Рисунок. Художественный образ в анатомическом рисовании / Д. Чиварди. – М.: Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2002. – 168 с., илл. (Серия «Классическая библиотека художника») (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/3259/>)
24. Штанічева Н. С. Живопис: Навчальний посібник для вузів / Ю. П. Штанічева, В. І. Денисенко. – М. : Академічний Проект 2009. – 271 с., 32 с. кол. вкл. – (Gaudeamus).
25. Яремків М. Ю. Композиція : творчі основи зображення. Навч. посібник / М. Ю. Яремків. – Тернопіль : Підручники, посібники, 2005. – 112 с.
26. Ятченко Ю. М. Мистецтво рисунка / Ю. М. Ятченко. – К: НАУ, 2005. – 60 с. (Наявний в бібліотеці Університету в 12-ти примірниках).